

DE BET VE RENDE ZEE

Stap aan boord van een traditionele gulet voor een onvervalst zeilavontuur langs de zuidwestkust van Turkije. Ontdek archeologische vindplaatsen van eeuwenoude culturen en afgelegen baaien met haast onmogelijk blauw zeewater

TEKST SARA VAN GELOVEN @saravangeloven FOTOGRAFIE JURRIEN VEENSTRA @jurrienveenstra

Fotograaf Jurrien snorkelt langs de gulet Notus aan de Turkse Riviera

Matroos-in-opleiding Sakir hijst de zeilen. Rechts: varen langs de koningsgraven van de oude grensstad Kaunos

Bijna honderd jaar geleden werd de Turkse schrijver Cevat Şakir Kabaağaçlı verbannen uit Istanboel. Hij had een artikel geschreven dat niet in de smaak viel bij de autoriteiten en werd voor straf drie jaar naar het slaperige havenstadje Bodrum aan de zuidwestkust van Turkije verbannen. Bij aankomst bleek het Bodrumkasteel, waar hij zijn straf zou moeten uitzitten, meer een ruïne dan een kasteel, dus werd hij in huisarrest gezet in een appartement met zicht op de haven. Leunend uit zijn raam kon hij de zilte zeewind ruiken en dag na dag keek hij toe hoe de sponsvisser's ochtends vroeg op hun houten *gülets* richting de diepblauwe zee vertrokken. Terwijl de weken en maanden verstreken, begon Cevat Şakir weer te schrijven. Hij ondertekende zijn artikelen met een nieuwe pennaam: "De Visser van Halicarnassus".

Na drie jaar in ballingschap keerde Cevat Şakir niet terug naar Istanboel, maar besloot hij in de kustplaats te blijven waar hij zijn hart aan

had verloren. Nu hij vrij was om te gaan en staan waar hij wilde, bevriendde hij de sponsvisser's en vroeg hij of hij wel eens met ze mee zou mogen varen. Zo geschiedde en op de vele vaartochten die volgden, leerde hij de kustlijn van de provincie Muğla – de langste van heel Turkije – op zijn duimpje kennen. Hij bezocht de vele wonderen uit de oudheid in de regio, alleen per boot te bereiken, en ontdekte afgelegen baaien, zonovergoten kiezelstranden en ongerepte pijnbossen. Al snel nodigde hij zijn literaire vrienden uit om hem te vergezellen op zijn weeklange vaartochten. Onder de indruk van de ervaring schreven ze in kranten en weekbladen over het simpele leven aan boord van de vissersboten, de imposante ruïnes in de baaien die ze bezocht hadden en over het betoverende, helderblauwe zeewater. Het duurde niet lang voordat de eerste toeristen uit Istanboel en Ankara zich bij de verbaasde vissers in de haven van Bodrum meldden. De Blue Cruise was geboren.

'VANAF HET WATER KUN JE DE MENIGTES VER ACHTER JE LATEN OM VERLATEN BAAIEN EN RUÏNES UIT DE OUDHEID TE ONTDEKKEN'

Bijna honderd jaar later is de Turkse Riviera, zoals het gebied werd gedoopt, geen onontdekte parel meer te noemen. De all-inclusive resorts en het onstuimige nachtleven in de bepaald niet meer slaperige havenstadjes zijn beroemd en berucht tot ver buiten Turkije. Maar wat Cevat Şakir en zijn vrienden ervoeren, geldt gelukkig nog steeds: vanaf het water kun je de menigtes ver achter je laten om verlaten baaien en indrukwekkende ruïnes uit de oudheid te ontdekken. En de kleur van de zee, die betovert nog steeds.

In de havenstad Marmaris, in het hart de Turkse Riviera, stap ik aan boord van de traditionele *gület* *Notus*. In zeven dagen zullen we van Marmaris langs de kust richting Göcek varen. 'Het is een van de mooiste routes voor een Blue Cruise,' verzekert kapitein Ergün Serin me, terwijl hij het 24 meter lange schip

behendig de haven uit stuurt. Hij staat op het achterdek met één hand losjes op het grote houten stuurwiel en geeft de driekoppige bemanning af en toe een aanwijzing terwijl ze de zeilen hijsen. De lijnen in Ergün's gezicht verraden een leven grotendeels op zee geleefd, en zijn groene pretogen een jonge geest. 'Ik kom uit Bodrum en begon daar op mijn 15de al als matroos te werken. De zeilcondities zijn ten noorden van Bodrum het best, maar op de meer zuidelijke route die wij deze week gaan afleggen, zullen we prachtige baaien en eilanden bezoeken – met een indrukwekkende geschiedenis.'

Als Ergün de motor uitzet, horen we enkel nog het klapperen van de zeilen in de wind. Op blote voeten loop ik over het teakhouten dek naar het voordek. De baai van Marmaris strekt zich voor ons uit, bespikkeld met een paar ➔

's Avonds voor anker in een prachtige baai

Met de klok mee: Aan boord van Notus; op excursie met een lokale motorboot; de Turkse vlag wappert in de wind; St. Nicholas Island ligt bezaaid met ruïnes van eeuwenoude kerken

'AAN STUURBOORD PASSEREN WE EEN VAN DE EILANDJES, BEGROEID MET PIJNBOMEN, GRANAATAPPELBOMEN EN WILDE KRUIDEN'

andere schepen en wat eilandjes. Het water is zelfs hier, zo dicht bij de haven, al intens blauw. Terwijl ik naar de golven tuur, zie ik een flits roodbruin aan bakboord: een onechte karetschildpad die langs de boeg zwemt. De beschermde zeeschildpadden nestelen op de stranden in dit gebied. Aan stuurboord passeren we een van de eilandjes, begroeid met pijnbomen, granaatappelbomen en wilde kruiden als salie en rozemarijn. Ik adem diep in en laat me met een tevreden zucht zakken op een van de witte kussens op de loungebank, waar een gin-tonic voor me klaarstaat.

Het duurt niet lang voordat ik aan het vertraagde ritme aan boord gewend ben. Mijn horloge is bij vertrek in de haven al in de reistas in mijn hut verdwenen, samen met de iPhone – er is ver uit de kust toch geen bereik. Naast het opkomen en ondergaan van de zon is de koperen bel in de ruime salon benedendeks de enige tijdsindicatie. Elke ochtend word ik vroeg wakker, of van de hitte in de hut, waar als we varen de zeebries door

het open raam verkoeling biedt, of door de opkomende zon, als ik in mijn dekbed gewikkeld aan dek heb geslapen, 's nachts in slaap gewiegd door het geluid van de golven en het gekraak van het want. Er is niks heerlijker dan met mijn ogen nog halfdicht van de slaap, voordat de dag goed en wel begonnen is, vanaf het dek een duik in de kristalheldere zee te nemen. Wanneer het geklingel van de koperen bel over het water luidt, zwem ik terug naar het schip, wikkel ik me in een hamamdoek en neem ik samen met de andere passagiers plaats aan de houten tafel op het achterdek, waar we aan glaasjes Turkse thee nippen terwijl scheepskok Ugur een koningsontbijt serveert van roereieren, wentelteeftjes, Turks brood, olijven, yoghurt, schapenkaas en vers fruit.

Nadat we geen pap meer kunnen zeggen, verschijnt kapitein Ergün met de zeekaart om te overleggen over de koers. Vandaag zijn we het grensgebied van de twee voormalige rijken Karië en Lycië binnengezeild, dus de keuze is snel gemaakt: voor anker gaan en overstappen op een lokaal motorbootje voor een excursie. ➔

Kapitein Ergün wijst op de kaart de vaarroute aan

In de open motorboot varen we de ondiepe rivier de Dalyan op naar de oude grensstad Kaunos, waar we in de zinderende middaghitte ruïnes van tempels en een badhuis bewonderen. In het goed bewaard gebleven amfitheater groeien de olijfbomen dwars door de tribunes heen. Verder de rivier op varen we langs koningsgraven, iconen van de regio uitgehouwen in een steile rotshelling, de een met nog mooiere façades dan de ander.

Medepassagier Peronel Barnes uit Engeland tekent ijverig in haar schetsboek. Ze is kunstenaar en maakt al voor de twaalfde keer een Blue Cruise met ScicSailing, de Nederlandse reder waar de *Notus* toe behoort. 'De kwaliteit van het licht is hier zo bijzonder. Het is niet te vergelijken met het licht dat we in Engeland hebben. Omdat het aan de Turkse zuidwestkust zo helder is, lijken alle kleuren intenser. Het blauw van de zee en de lucht, maar ook het knalroze van de bougainville die overal langs de oevers groeit en het oranje en zachtroze van de rotsen. Ik vind het prachtig. De zon, de geweldige crew en het ontmoeten van interessante nieuwe mensen zorgen ervoor dat ik blijf terugkeren.' ⇨

**'WE VAREN LANGS
ICONEN UITGEHOUDEN
IN EEN STEILE
ROTSELLING, DE EEN
MET NOG MOOIERE
FAÇADES DAN DE
ANDER'**

De *Notus* beschikt over snorkelspullen, een SUP-board en twee kajaks. Na een gefaalde poging suppen besluit ik er voor het dagelijkse borrelmoment nog even op uit te trekken met een van de kano's, om een kleine grot in de kliffen aan de overzijde van de baai waar we geankerd zijn te verkennen. Het water is zo helder dat ik de rotswand bij de grot onder de waterlijn metersdiep naar beneden zie storten en ik ontwaar een aantal stekelige zwarte bolletjes: zee-egels. Terwijl de zon achter de heuvels zakt, peddel ik op mijn gemak terug naar de *Notus*. Er komt een nevel opzetten vanuit zee en in de verte zie ik hoe de bergtoppen aan de oostkant van de Baai van Fethiye rood oplichten in de laatste zonnestralen van de dag.

Terug aan boord heeft de bemanning voor het diner een heuse barbecue over de reling gehangen, waar Ergün matroos-in-opleiding Sakir voordoet hoe hij het beste verse vis kan grillen. Ugur zet intussen schaal na schaal aan overheerlijke Turkse mezze voor ons neer: tomaten met knoflook, aubergine in yoghurt, salade met feta, Turks brood en de smakelijkste olijfolie om mee te dippen. De lokale witte wijn, fris met noten van wit fruit, vloeit rijkelijk en de volgende ochtend kost het me wat moeite om uit het houten bed in de hut te klauteren voor mijn ochtendduik.

Er staat weer een excursie op de planning, dit keer naar St. Nicholas Island, waar de ruïnes van tientallen kerken uit de vierde tot zesde eeuw n.Chr. te zien zijn. De originele tombe van Sint-Nicolaas zou op dit eiland hebben gelegen, voordat de resten van de goedheiligman verplaatst werden naar Myra en later naar Bari in Italië. Zijn eerste rustplaats moet verreweg de mooiste zijn geweest; na een flinke klim kijk ik vanaf de top van de heuvel op het eiland uit over een uitgestrekte baai waar de ondergaande zon een brede baan werpt over het water.

Op de voorlaatste dag van onze zeilreis bezoeken we een baai die de naam van nog een klassiek figuur uit de oudheid draagt: Cleopatra Cove. Deze beschutte baai werd volgens een lokale legende bezocht door de Egyptische koningin toen ze op huwelijksreis was met Marcus Antonius – een bezoek aan de Turkse Riviera zou hij het mooiste cadeau voor zijn kersverse vrouw hebben genoemd. Behalve voor de schoonheid van de baai, geïsoleerd en omringd door pijnbomen, zou Cleopatra hier naartoe zijn gekomen om te baden in het zeewater, dat op deze plek mineralen met verfraaiende kwaliteiten zou bevatten. Het is nooit bewezen dat Cleopatra specifiek deze baai

heeft bezocht, maar toch varen er boten af en aan met bezoekers die even willen zwemmen of snorkelen rond de ruïnes van wat ooit de hamam moet zijn geweest waar de koningin zich baadde.

Als de avond valt zijn de meeste boten verdwenen en haalt Peronel me over om nog een laatste keer te gaan zwemmen. Het is al donker en terwijl ik me in het nu diepblauwe water laat zakken dat aanvoelt als fluweel, zie ik de fonkelende Melkweg gereflecteerd in de spiegelgladde zee om me heen. Verfraaiende kwaliteiten of niet, na een week zeilen langs de turquoise kust van Turkije kan ik beamen dat Cevat Şakir Kabaağaçlı en zijn literaire vrienden het 100 jaar geleden bij het juiste eind hadden: het zeewater hier is betoverend. 📍

SARA VAN GELOVEN droomt de afgelopen tijd regelmatig over sociale isolatie op een gület in Zuidwest-Turkije. Ze maakte de zeilreis met ondersteuning van ScicSailing.

De heldere lucht zorgt elke avond voor een spectaculaire zonsondergang. Links, van boven naar beneden: overal langs de kust spot je bloeiende bougainville; kapitein Ergün is aan het barbecueën; de kust van de Turkse Riviera is begroeid met pijnbomen

'TERWIJL IK ME IN HET
NU DIEPBLAUWE
WATER LAAT ZAKKEN,
ZIE IK DE MELKWEГ
GEREFLECTEERD IN DE
SPIEGELGLADDE ZEE
OM ME HEEN'

MAKE IT HAPPEN TURKIJE

REISTIPS

HOE ER TE KOMEN

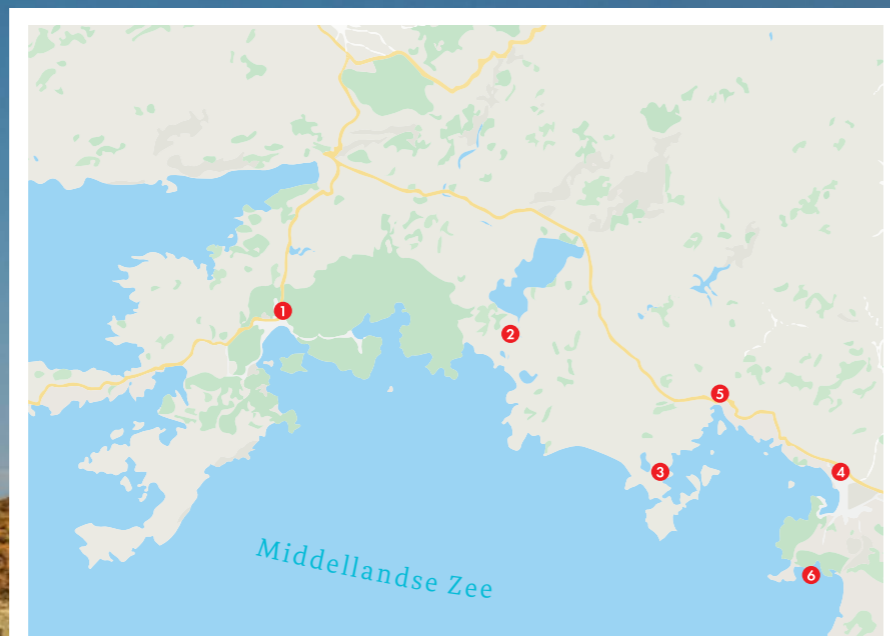
Er zijn meerdere vliegvelden aan de Turkse zuidwestkust, maar voor een Blue Cruise van Marmaris naar Göcek vlieg je het makkelijkst op Dalaman, tussen beide havenplaatsen gelegen. Vanaf Schiphol vlieg je hier in circa vier uur rechtstreeks naartoe met o.a. Corendon, TUI en Transavia. Ook vanaf Brussel reis je het makkelijkst via Schiphol (vanaf €300; skyscanner.nl).

WANNEER GAAN

In de zomermaanden kan het in de Turkse Riviera erg heet zijn en is het ook het drukst. In de lente en herfst zijn de temperaturen aangenamer en is het een stuk rustiger. De gûlets zeilen van april t/m begin november en worden in de winter naar de werven in Bodrum gevaren voor het jaarlijkse onderhoud.

MEER INFORMATIE

Bestel onze gids *Turkey* (Eng.; shop.lonelyplanet.com; €20,66) en lees het hoofdstuk *Antalya & the Turquoise Coast* voor meer informatie over de Turkse Riviera en Blue Cruises. Je kunt het hoofdstuk ook los downloaden als PDF (€3,50).

LEGENDA

1 Marmaris	4 Fethiye
2 Kaunos	5 Göcek
3 Cleopatra Cove	6 St. Nicholas Island

ZEILWEEK OP EEN GÛLET

De *Notus* maakt deel uit van een kleine vloot traditionele gûlets van de Nederlandse reder ScicSailing, die al 30 jaar Blue Cruises aanbiedt in Griekenland en Turkije. Afhankelijk van het vaargebied wordt er in baaien onder anker overnacht of in kleine havens. Waar veel aanbieders van gûlet-cruises in de regio erom bekendstaan vrijwel alleen op de motor te varen, wordt er bij ScicSailing zoveel mogelijk gezeild. Alle schepen hebben hutten met

een compacte en-suite badkamer en bieden plaats aan zes tot 16 passagiers. Het is mogelijk om solo, met z'n tweeën of als gezin een individuele hut te boeken op een schip met andere reizigers, of een gehele gûlet inclusief bemanning te charteren met bijvoorbeeld een groep vrienden of familie.

(Individuele zeilcruise van een week incl. maaltijden en drankjes, excl. transfer en vliegtickets vanaf €951 p.p.; scicsailing.eu).